

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

*студент Федорченко Т.Ю.
(наук. керівник Древаль О.Ю.)*

У сучасних умовах суттєвого значення набуває питання використання місцевих бюджетів як найдійовішого інструменту управління економікою й важливою основою фінансового забезпечення повноважень державних та місцевих органів влади у процесі виконання конституційних зобов'язань.

Економічна сутність місцевих бюджетів виявляється у формуванні грошових фондів, які є фінансовим забезпеченням діяльності місцевих рад, та використанні цих фондів на фінансування, утримання й розвиток соціальної інфраструктури, місцевого господарства тощо. Тобто місцеві бюджети - це фонди фінансових ресурсів, призначені для реалізації завдань і функцій, покладених на органи місцевого самоврядування. Як складова бюджетної системи держави і основа фінансової бази діяльності органів місцевого самоврядування, місцеві бюджети забезпечують необхідними коштами фінансування економічного й соціального розвитку, що здійснюються органами влади й управління на відповідній території.

Місцеві бюджети в Україні формуються за рахунок надходжень з таких джерел: закріплених доходів, регульованих доходів, дотацій, субсидій, субвенцій, інших джерел. В нормативних документах зазначається, що закріплені доходи це доходи, що закріплені за певним місцевим бюджетом. Це не власні доходи для місцевого самоврядування, але за рахунок їх прогнозованості та стабільності вони можуть забезпечити основу самостійності місцевих бюджетів. Регульовані доходи - це кошти, що надходять до місцевих бюджетів за рахунок установлених Законом "Про державний бюджет України" щорічних нормативів відрахувань.

Стратегічним питанням для державної фінансової системи є пропорція між власними доходами місцевих бюджетів та субвенціями і дотаціями, які передаються з державного бюджету. Чим більшою у загальних доходах місцевого бюджету є частка власних доходів, тим більшою є її діяльність по збиранню податків та зборів. В результаті можна очікувати поліпшення податкової дисципліни та більш суворой системи державних фінансів. Також підтверджено, що за таких

обставин спостерігається зростання ефективності державних видатків. Важливою функцією такого механізму є також зростання зацікавленості місцевих органів влади в розвитку підприємництва. Внаслідок такої зацікавленості можна помітити все більшу відданість органів місцевого самоврядування процесу формування сприятливіших умов для підприємств малого та середнього бізнесу. У цьому є механізм зворотної дії: чим більшу кількість фірм ви маєте, тим більшою є база для збирання податків, а отже і більшими будуть надходження для бюджету.

Питання місцевих бюджетів, зокрема їх дохідної частини, висвітлювалися у працях відомих вчених: С.А. Буковинського, О.П. Кириленко, В.І. Кравченка, І.О. Луніної, В.М. Опаріна, І.Я. Чугунова та ін. Однак соціально-економічний розвиток держави вимагає пошуку нових підходів до визначення місця і ролі місцевих бюджетів, формування їх дохідної бази.

Фінансові проблеми місцевої влади набули великої гостроти. Хронічна нестача грошей, фінансових ресурсів у органів місцевого самоврядування та нестабільність їхніх доходних джерел стали проблемою справді загальнодержавної ваги. Як наслідок, на місцях не вирішуються найболючіші життєві проблеми людей, занепадають міське господарство, соціально-культурна сфера (освіта, охорона здоров'я, культура), погіршується стан доріг та інших комунікацій міської інфраструктури. Достатнє фінансове забезпечення місцевих бюджетів - необхідна передумова економічного зростання. Тому проблеми формування доходів місцевих бюджетів залишаються вкрай актуальними.

Отже, в законодавстві виділяються три основні проблеми, які виникають у процесі формування місцевих бюджетів:

1) удосконалення законодавчої бази формування місцевих бюджетів; 2) законодавчий перегляд механізму закріплення за кожною гілкою влади довгострокових доходних джерел; 3) до доходів бюджетів можна включити всі доходи позабюджетних фондів органів місцевого самоврядування.

Проблема вдосконалення доходної бази місцевих бюджетів набуває актуальності особливо зараз, зважаючи на розроблення та розгляд у Верховній Раді проекту Закону України "Про податковий кодекс в Україні".